

* Marc. 1. 11. * Ego quidem baptizo vos in aqua in penitentiā: qui autem post me ventūrus est, fortior me est, cuius non sum dignus calcemēta portāre: ipse vos baptizabit in Spiritu sancto, & igni.
 12. Cuius ventilābrum in manu sua: & permundabit aream suam: & congregabit triticum suum in hōrreum, pāleas autem combūret igni inextinguibili.
 * Marc. 1. 13. * Tunc venit Iesus à Galilæa in Iordānem ad Ioānnem, ut baptizaretur ab eo.
 Anno M. 14. Ioānes autem prohibēbat eum, dicens: Ego à te debeo baptizari, & tu venis ad me?
 15. Respondens autem Iesus, dixit ei: Sine modō: sic enim decet nos implere omnem iustitiam. Tunc dimisit eum.
 16. Baptizatus autem Iesus, confestim ascendit de aqua. & ecce apēti sunt ei celi: & vidit Spiritum Dei descendentem sicut columbam, & venientem super se.
 * Luc. 3. 22. 17. * Et ecce vox de cælis dicens: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacui.

CAPUT IV.

Christus in deserto post ieiunium quadraginta dierum vincit diaboli tentationes: & capto Ioāne secēdens in Capharnaum, penitentiā pradicat; piscatores Petrum & Andræam, Iacobum & Ioānnem Zebedei ad se vocat: annūcians quoque Galilæis evangelium, variis curat infirmitates, turbis ipsum comitantibus.

† DOM. 1. QUADR. 1. Tunc Iesus ductus est in desertum à Spiritu, ut tentaretur à diabolo.
 2. Et cum ieiunasset quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, postea esuriit.
 3. Et accedens tentator dixit ei: Si filius Dei es, dic ut lapides isti panes fiant.
 4. Qui respondens dixit: Scriptum est: * Non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei.
 * Deut. 8. 3. 5. Tunc assumpsit eum diabolus in sanctam civitatem, & statuit eum super pinaculum templi,
 6. & dixit ei: Si filius Dei es, mitte te deorsum. Scriptum est enim: * Quia angelis suis mandavit de te, & in manibus tollent te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.
 * Psal. 90. 11. 7. Ait illi Iesus: Rursum scriptum est: * Non tentabis Dominum Deum tuum.
 * Deut. 6. 16.

8. Iterum assumpsit eum diabolus in montem excelsum valde: & ostendit ei omnia regna mundi, & gloriam eorum,
 9. & dixit ei: Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me.
 10. Tunc dicit ei Iesus: Vade Sātana: Scriptum est enim: * Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli servies. * Deut. 6. 13.
 11. Tunc reliquit eum diabolus: & ecce angeli accesserunt, & ministrabant ei.
 12. Cum autem audisset Iesus quod Ioānes traditus esset, secēssit in Galilæam:
 13. & relicta civitate Nazareth, venit, & habitavit in Capharnaum maritima, in finibus Zabulon, & Nephthalim:
 14. ut adimpleretur quod dictum est per Isaiam prophetam:
 15. * Terra Zabulon, & terra Nephthalim, via maris trans Iordānem, Galilæa gentium
 16. populus, qui sedebat in tenebris, vidit lucem magnam: & sedentibus in regione umbræ mortis, lux orta est eis.
 17. * Exinde cepit Iesus prædicare, & dicere: Penitentiā agite: appropinquavit enim regnum cælorum.
 18. ¶ Ambulans autem Iesus iuxta mare Galilææ, vidit duos fratres, Simōnem, qui vocatur Petrus, & Andræam fratrem eius, mittentes rete in mare, (erant enim piscatores)
 19. & ait illis: Venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum.
 20. At illi continuo relictis retibus secuti sunt eum.
 21. Et procedens inde, vidit alios duos fratres, Iacobum Zebedæi, & Ioānnem fratrem eius in navi cum Zebedæo patre eorum, reficientes retia sua: & vocavit eos.
 22. Illi autem statim relictis retibus & patre, secuti sunt eum.
 23. Et circūibat Iesus totam Galilæam, docens in synagogis eorum, & prædicans evangelium regni: & sanans omnem languorem, & omnem infirmitatem in populo.
 24. Et abiit opinio eius in totam Syriam, & obtulerunt ei omnes malè habentes, variis languoribus, & tormentis comprehensos, & qui dæmonia habebant, & lunaticos, & paralyticos, & curavit eos:
 25. * & secuta sunt eum turba multæ de Galilæa, & Decapoli, & de Ierosolymis, & de Iudæa, & de trans Iordānem.

CAPUT V.

In hoc capite quod sit summum hominis bonum, & quibus mediis ad illud perveniatur, Christus Dominus nos docet. Sermo ipse partim ad discipulos, partim ad fideles omnes pertinet.

† SS. OMNIUM. PLURIM. MART. 1. V Idens autem Iesus turbas, ascendit in montem, & cum sedisset, accesserunt ad eum discipuli eius, 2. & apertis os suum docebat eos dicens:
 3. * Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnum cælorum.
 * Luc. 6. 20. 4. * Beati mites: quoniam ipsi possidebunt terram.
 * Psal. 36. 11. 5. * Beati, qui lugent: quoniam ipsi consolabuntur.
 6. Beati, qui esuriunt, & sitiunt iustitiam: quoniam ipsi saturabuntur.
 7. Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur.
 * Psal. 23. 4. 8. * Beati mundo corde: quoniam ipsi Deum videbunt.
 9. Beati pacifici: quoniam filii Dei vocabuntur.
 * 1. Petr. 2. 20. & 3. 14. & 4. 14. 10. * Beati, qui persecutionem patiuntur propter iustitiam: quoniam ipsorum est regnum cælorum.
 11. Beati estis cum maledixerint vobis, & persecuti vos fuerint, & dixerint omne malum adversum vos mentientes, propter me:
 12. gaudete, & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cælis. Sic enim persecuti sunt prophetas, qui fuerunt ante vos.
 13. ¶ Vos estis sal terræ. * Quod si sal evanuerit, in quo salietur? ad nihilum valet ultra, nisi ut mittatur foras, & conculetur ab hominibus.
 * Marc. 9. 49. 14. Vos estis lux mundi. Non potest civitas abscondi supra montem posita.
 * Marc. 4. 21. 15. * neque accendunt lucernam, & ponunt eam sub modio, sed super candelabrum ut luceat omnibus, qui in domo sunt.
 * 1. Petr. 2. 12. 16. Sic luceat lux vestra coram hominibus: * ut videant opera vestra bona, & glorificent patrem vestrum, qui in cælis est.
 17. Nolite putare quoniam veni solvere legem, aut prophetas: non veni solvere, sed adimplere.
 * Luc. 16. 17. 18. * Amen quippe dico vobis, donec transeat cælum & terra, iota unum, aut unus apex non præteribit à lege, donec omnia fiant.

19. * Qui ergo solverit unum de mandatis istis minimis, & docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno cælorum: qui autem fecerit & docuerit, hic magnus vocabitur in regno cælorum.
 20. ¶ Dico enim vobis, quia nisi abundaverit iustitia vestra * plus quam Scribarum, & Phariseorum, non intrabitis in regnum cælorum.
 21. Audistis quia dictum est antiquis: * Non occides: qui autem occiderit, reus erit iudicio.
 22. Ego autem dico vobis: quia omnis, qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio. Qui autem dixerit fratri suo, raca: reus erit concilio. Qui autem dixerit, fatue: reus erit gehennæ ignis.
 23. Si ergo offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid adversum te:
 24. relinque ibi munus tuum ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo: & tunc veniens offeres munus tuum.
 25. * Esto consentiens adversario tuo: cum es in via cum eo: ne forte tradat te adversarius iudici, & iudex tradat te ministro: & in carcerem mittaris.
 26. Amen dico tibi, non exies inde, donec reddas novissimum quadrāntem.
 27. Audistis quia dictum est antiquis: * Non mœchaberis.
 * Exod. 20. 14. 28. Ego autem dico vobis: quia omnis, qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, iam mœchatus est eam in corde suo.
 29. * Quod si oculus tuus dexter scan- dalizat te, erue eum, & projice abs te: expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum, quam totum corpus tuum mittatur in gehennam.
 * Marc. 9. 46. 30. Et si dextra manus tua scandalizat te, abscede eam, & projice abs te: expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum, quam totum corpus tuum eat in gehennam.
 * Deut. 24. 1. 31. Dictum est autem: * Quicumque dimiserit uxorem suam, det ei libellum repudij.
 * Marc. 10. 11. 32. Ego autem dico vobis: * Quia omnis, qui dimiserit uxorem suam, excepta fornicationis causa, facit eam mœchari: & qui dimissam duxerit, adulterat.
 33. Iterum audistis quia dictum est antiquis: * Non periurabis: reddes autem Domino iuramenta tua.
 * Levit. 19. 12. 34. Ego autem dico vobis, non iurare omnino, neque per cælum, quia thronus Dei est:

35. neque per terram, quia scabellum est pedum eius: neque per Ierosolymam, quia civitas est magni regis:

36. neque per caput tuum iuraveris, quia non potes unum capillum album facere, aut nigrum.

* Iac. 5. 12. 37. * Sit autem sermo vester, est, est non, non: quod autem his abundantius est, a malo est.

* Exod. 21. 24. 38. Audistis quia dictum est: * Oculum pro oculo, & dentem pro dente.

Levit. 24. 20. 39. Ego autem dico vobis, non resistere malo: * sed si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam, praebe illi & alteram:

* Luca 6. 29. 40. * & ei, qui vult tecum iudicio contendere, & tunicam tuam tollere, dimitte ei & pallium.

41. & quicumque te angariaverit mille passus, vade cum illo & alia duo.

* Deut. 15. 8. 42. * Qui petit a te, da ei: & volenti mutuari a te, ne avertaris.

† FER. 6. P O S T C I N E R. 43. † Audistis quia dictum est: * Diliges proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum.

* Lev. 19. 18. 44. Ego autem dico vobis: * Diligite inimicos vestros, * benefacite his, qui oderunt vos: * & orate pro persecutibus, & calumniantibus vos:

* Rom. 12. 20. 45. ut sitis filii patris vestri, qui in caelis est: qui solem suum oriri facit super bonos, & malos: & pluit super iustos & iniustos.

46. Si enim diligitis eos, qui vos diligunt, quam mercedem habebitis? nonne & publicani hoc faciunt?

47. Et si salutaveritis fratres vestros tantum, quid amplius facitis? nonne & ethnici hoc faciunt?

48. Estote ergo vos perfecti, sicut & pater vester caelestis perfectus est.

CAPUT VI.

Quomodo facienda sit eleemofyna. Oratio dominica. Simplex oculus. Querendum est imprimis regnum Dei.

1. **A**ttendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis: alioquin mercedem non habebitis apud patrem vestrum, qui in caelis est.

2. Cum ergo facis eleemofynam, noli tuba canere ante te, sicut hypocrita faciunt in synagoga, & in vicis, ut honorificentur ab hominibus: Amen dico vobis, receperunt mercedem suam.

3. Te autem faciente eleemofynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua:

4. ut sit eleemofyna tua in abscondito, & pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi. *

5. Et cum oratis, non eritis sicut hypocrita, qui amant in synagoga, & in angulis platearum stantes orare, ut videantur ab hominibus: amen dico vobis, receperunt mercedem suam.

6. Tu autem cum oraveris, intra in cubiculum tuum, & clauso ostio, ora patrem tuum in abscondito, & pater tuus qui videt in abscondito, reddet tibi.

7. Orantes autem, nolite multum loqui, sicut ethnici. putant enim quod in multiloquio suo exaudiuntur.

8. Nolite ergo assimilari eis. scit enim pater vester, quid opus sit vobis, antequam petatis eum.

9. Sic ergo vos orabitis: * Pater noster, * Luc. 11. qui es in caelis: sanctificetur nomen tuum. 2.

10. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in caelo, & in terra.

11. Panem nostrum superfluentem da nobis hodie.

12. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.

13. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos a malo. Amen.

14. * Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum: dimittet & vobis pater vester caelestis delicta vestra. * Eccl. 28. 3. 4. & 5. Inf. 18. 35. Marc. 11. 25.

15. Si autem non dimiseritis hominibus: nec pater vester dimittet vobis peccata vestra.

16. † Cum autem ieiunatis, nolite fieri sicut hypocrita tristes. exterminant enim facies suas, ut appareant hominibus ieiunantes. Amen dico vobis, quia receperunt mercedem suam.

17. Tu autem, cum ieiunas, unge caput tuum, & faciem tuam lava,

18. ne videaris hominibus ieiunans, sed patri tuo, qui est in abscondito: & pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi.

19. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra: ubi arugo, & tineae demolitur: & ubi fures effodiunt, & furantur.

20. * Thesaurizate autem vobis thesauros in caelo: ubi neque arugo, neque tineae demolitur, & ubi fures non effodiunt, nec furantur. * Luc. 12. 33. 1. Tim. 6. 19.

21. Ubi enim est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum. *

22. * Lucerna corporis tui est oculus tuus. * Luc. 11. 34.

tuus. Si oculus tuus fuerit simplex: totum corpus tuum lucidum erit.

23. Si autem oculus tuus fuerit nequam: totum corpus tuum tenebrosum erit. Si ergo lumen, quod in te est, tenebrae sunt: ipsae tenebrae quantae erunt?

* Luc. 16. 24. * † Nemo potest duobus dominis servire: aut enim unum odio habebit, & alterum diliget: aut unum sustinebit, & alterum contemnet. Non potestis Deo servire, & mammona.

* Psal. 54. 25. * Ideo dico vobis, ne solliciti sitis anima vestra quid manducetis, neque corpori vestro quid induamini. Nonne anima plus est quam esca: & corpus plus quam vestimentum?

26. Respice volatilia caeli, quoniam non ferunt, neque metunt, neque congregant in horrea: & pater vester caelestis pascit illa. Nonne vos magis pluris estis illis?

27. Quis autem vestrum cogitans potest adjicere ad staturam suam cubitum unum?

28. Et de vestimento quid solliciti estis? Considerate lilia agri quomodo crescunt: non laborant, neque nent.

29. Dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloria sua coopertus est sicut unum ex istis.

30. Si autem fenum agri, quod hodie est, & cras in clibanum mittitur, Deus sic vestit: quanto magis vos modicae fidei?

31. Nolite ergo solliciti esse, dicentes: Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur?

32. haec enim omnia gentes inquirunt. Scit enim pater vester, quia his omnibus indigetis.

33. Quare ergo primum regnum Dei, & iustitiam eius: & haec omnia adjicientur vobis. *

34. Nolite ergo solliciti esse in crastinum. Crastinus enim dies sollicitus erit sibi ipsi. sufficit diei malitia sua.

CAPUT VII.

De iudicio temerario. Perendum nobis est, querendum, & pulsandum. Arbor bona & mala. Via ardua. De domo supra petram aedificata.

1. **N**olite iudicare, ut non iudicemini.

2. In quo enim iudicio iudicaveritis, iudicabimini: * & in qua mensura mensi fueritis, remetiatur vobis.

3. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui: & trabem in oculo tuo non vides?

4. Aut quomodo dicis fratri tuo: Sine ejciam festucam de oculo tuo: & ecce trabs est in oculo tuo?

5. Hypocrita, ejice primum trabem de oculo tuo, & tunc videbis ejicere festucam de oculo fratris tui.

6. Nolite dare sanctum canibus: neque mittatis margaritas vestras ante porcos, ne forte conculcent eas pedibus suis, & conversi dirumpant vos.

7. * Petite, & dabitur vobis: quaerite, & inveniatis: pulsate, & aperiatur vobis. * Infr. 21. 22. Marc. 11. 24. Luc. 11. 9. Ioann. 14. 13. Iac. 1. 6. * Luc. 11. 11.

8. Omnis enim, qui petit, accipit: & qui quaerit, invenit: & pulsanti aperiatur.

9. * Aut quis est ex vobis homo, quem si petierit filius suus panem, numquid lapidem porriget ei? * Luc. 11. 11.

10. Aut si piscem petierit, numquid serpentem porriget ei?

11. Si ergo vos, cum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris: quanto magis pater vester, qui in caelis est, dabit bona petentibus se?

12. * Omnia ergo quaecumque vultis ut faciant vobis homines, & vos facite illis. * Tob. 4. 16. Luc. 6. 31.

Haec est enim lex, & Prophetarum.

13. * Intrate per angustam portam: quia lata porta, & spatiosa via est, quae ducit ad perditionem, & multi sunt qui intrant per eam. * Luc. 13. 24.

14. Quam angusta porta, & ardua via est, quae ducit ad vitam: & pauci sunt, qui inveniunt eam!

15. † Attendite a falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces: * Dom. 7. P O S T P E N T E C. 10.

16. a fructibus eorum cognoscetis eos. Numquid colligunt de spinis uvae, aut de tribulis ficus?

17. Sic omnis arbor bona fructus bonos facit: mala autem arbor malos fructus facit.

18. Non potest arbor bona malos fructus facere: neque arbor mala bonos fructus facere:

19. * Omnis arbor, quae non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. * Supr. 3. 10.

20. Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos.

21. * Non omnis, qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum caelorum: sed qui facit voluntatem Patris mei, qui in caelis est, ipse intrabit in regnum caelorum. *